

Kommentaar	Määruse punkt
RAHANDUSMINISTEERIUM	
<p>§ 2 lg 2 sätestab kindlas kõneviisis 8-punktilise loetelu toetuse andmise tulemusel toimuvast, kusjuures kõik loetletud sündmused toimuvad kõigi toetust saavate projektide puhul. Õigusakt võib seada nõuded või eesmärgid projekti elluviimise tulemusel toimuvale, mitte sätestada, et toetuse andmise fakt ise juba tähendab, et mingid asjad (sealjuures kõik loetletud korraga) ongi toimunud.</p>	§ 2 lg 2
<p>§ 4 nimetab toetuse andjaks Justiits- ja Digiministeeriumi AI ja andmete talituse. Nimetatud talitus kuulutab taotlusvooru välja, menetleb toetuse taotlusi (edaspidi taotlus), teostab toetuse väljamakseid ja järelevalvet toetuse kasutamise üle. Lisaks on §-s 22 loetletud veel mitmeid toetuse andja õiguseid ja kohustusi. Sealjuures paneb § 23 toetuse andjale õiguse/kohustuse vaadata haldusmenetluse seaduses sätestatud korras läbi otsusele esitatud vaideid. Loetletud tegevusi teeb Justiits- ja Digiministeerium, kes on juriidiline isik. Talitus on ministeeriumi struktuuriüksus, kellel eraldiseisev subjektsus puudub.</p>	§ 4
<p>§ 6 lg 1 annab väga avatud definitsiooni abikõlblikele kuludele: ... kulud, mis vastavad taotluse rahuldamise otsusele ning on vajalikud, et viia ellu toetatavad tegevused.</p> <p>Samas § 5 loetleb toetatavad tegevused ja § 6 lg 2 loetleb kulud, mis ei ole abikõlblikud. Soovitus: sätestada abikõlblikud kulud kas piiratuma kirjeldusega või kasutades viiteid §-le 5 ja § 6 lõikele 2.</p>	§ 6 lg 1
<p>§ 9 p 6 lubab toetust taotleda muuhulgas mittetulundusühingul ja sihtasutusel, kui nad pakuvad otsest avalikku teenust. Ei ole selge (ja ka seletuskiri ei kajasta), mida mõeldakse otsese avaliku teenuse pakkumise all ja mille põhjal seda hinnata/kontrollida.</p>	§ 9 p 6
<p>§ 20 lg 1 sätestab muuhulgas, et „Toetuse tagasinõudmise otsus tehakse 45 kalendripäeva jooksul alates päevast, kui saadi toetuse tagasinõudmise alustest teada.“ Ei saa välistada, et tagasinõude alustest teada saamine võib toimuda ka aastaid peale väljamakse tegemist, mida eeldatavasti ei ole silmas peetud. Tagasinõudmise otsuse tegemine peaks seetõttu olema ajas mingi tähtajaga piiratud.</p>	
<p>§ 20 lg 2 sätestab toetuse tagasinõudmise otsuse sisu. Samas toetuse andmise otsuse sisu ei ole sätestatud. Eelnõu erinevates sätetes on hajutatuna küll leitavad erinevad nõuded otsuse kohta. Nt § 6 lg 1, § 7 lg 1, § 17 lg 1, § 17 lg 2, § 18 lg 4, § 19 lg 2 p 1</p>	

<p>Lisaks failis olevale tekitab segadust, mis vahenditest on kavas toetust eraldada? Eelnõu kulude osas on välja toodud vaid lakooniliselt: „Meetme maht on 2 000 000 eurot, mis on varasemalt eraldatud riigieelarvest.“</p> <p>Lisaks on seletuskirja alguses: „12.09.2023 Teadus- ja Arendusnõukogu otsuse nr 6-1/100 põhjal otsustas Vabariigi Valitsus eraldada Vabariigi Valitsuse sihtotstarbelisest reservist konkursipõhised vahendid Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile projekti “Tulevikukindla andmemajanduse ökosüsteemi mudel ja taristulised lahendused andmete turvaliseks haldamiseks, käitlemiseks ja väärimiseks” teostamiseks. Toetus antakse nimetatud vahenditest.“</p>	
HARIDUS- JA TEADUSMINISTEERIUM	
<p>Eelnõu § 7 lõike 2 kohaselt on projekti maksimaalne kestvus kuni üks aasta ning projekti tegevused peavad olema lõpetatud hiljemalt 31.10.2027. Seletuskirjas on märgitud, et avaliku sektori asutustel puudub sageli projektide elluviimiseks vajalik kompetents ning tegevusi tuleb sisse osta turult, sh ülikoolidelt ja eraettevõtetelt (seletuskiri, lk 5–6).</p> <p>Arvestades riigihanke läbiviimiseks kuluvat aega ning teadus- ja rakendusuuringute olemuslikku ettearvamatust, ei pruugi kehtestatud ajaraam olla paljudel juhtudel realistlik.</p> <p>Teeme ettepaneku kaaluda § 7 lõike 2 täiendamist võimalusega pikendada projekti kestvust põhjendatud juhul kuni 18 kuuni ning täpsustada seletuskirjas, milliste projektide puhul peetakse pikendamist põhjendatuks.</p>	§ 7 lg 2
<p>Eelnõu § 3 punktis 4 defineeritakse tehisaru kui „autonoomsel, õppimisvõimelisel tarkvaralisel algoritmil põhinev süsteem“. Euroopa Parlamendi ja Nõukogu määruse (EL) 2024/1689 artikli 3 punktis 1 toodud tehisintellektisüsteemi definitsioon ei eelda süsteemi õppimisvõimelisust.</p> <p>Seega on eelnõus kasutatud definitsioon kitsam kui EL-i tehisaru määruse mõiste, mis võib kaasa tuua teatud süsteemide põhjendamatu välistamise meetme alt.</p> <p>Teeme ettepaneku viia § 3 punktis 4 kasutatud tehisaru definitsioon kooskõlla kooskõla EL-i tehisaru määruse artikli 3 punktiga 1 või täiendada seletuskirja selgitusega, millistel põhjustel on valitud kitsam määratlus ning millised on selle praktilised tagajärjed.</p>	§ 3 p 4

<p>Eelnõu § 3 ning § 21 lõike 2 punkt 14 näevad ette algoritmi kasutuse ülevaate täitmise ja avalikustamise kohustuse, mille vorm ja juhised asuvad veebilehel www.kratid.ee. Juhise kohaldamisala on lai ning hõlmab mh ka madala riskiga töövahendeid, samas kui EL-i tehisaru määrus lähtub riskipõhisest lähenemisest.</p> <p>Lisaks ei ole eelnõus ega seletuskirjas käsitletud, kuidas tagatakse õiguskindlus olukorras, kus veebilehel avaldatud juhise sisu toetuse perioodil muutub.</p> <p>Ettepanekud:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kaaluda algoritmi kasutuse ülevaate kohaldamisala sidumist eeskätt süsteemidega, millel on otsene mõju haldusotsustele või isikute õigustele ja kohustustele; • Täpsustada määruks või seletuskirjas, et toetuse saajale kohaldatakse juhise neid tingimusi, mis kehtisid taotluse esitamise ajal. 	<p>§ 21 lg 2 p 14</p>
<p>Eelnõu § 8 lõige 2 näeb ette, et taotlusvooru avamisest teavitatakse toetuse andja veebilehel www.kratid.ee vähemalt 14 kalendripäeva ette. Arvestades, et tegemist on eeskätt informatiivse ja reaktiivse veebikeskkonnaga, ei ole selle igapäevane jälgimine potentsiaalsete taotlejate jaoks mõistlik.</p> <p>Teeme ettepaneku täiendada eelnõu § 8 lõiget 2 nõudega, et taotlusvooru avamisest teavitatakse ka proaktiivselt (nt e-posti teel või valdkondlike võrgustike kaudu).</p>	<p>§ 8 lg 2</p>
<p>Eelnõu § 7 lõige 3 keelab projekti tegevuste alustamise ja kohustuste võtmise enne taotluse rahuldamist. Keeld on sõnastatud laialt ning tekitab ebakindlust ettevalmistavate tegevuste osas, nagu turu-uuringud või sidusrühmade kohtumised. Samas on taotlusvooru kestvus 60 kalendripäeva, mis ei võimalda ilma eelnevate ettevalmistusteta realistlikult kvaliteetseid taotlusi esitada.</p> <p>Teeme ettepaneku täpsustada § 7 lõikes 3 või seletuskirjas, et enne taotluse rahuldamist on lubatud ettevalmistavad tegevused, mis ei too kaasa siduvaid kohustusi potentsiaalsete teenusepakkujatega.</p>	
<p>Eelnõu § 16 sõnastusest ei selgu üheselt, kas toetuse väljamakseid tehakse üksnes projekti lõpus või ka projekti kestel vahe-eesmärkide saavutamisel, kuigi seletuskiri viitab kindlasummalistele maksetele etappide kaupa.</p> <p>Teeme ettepaneku täpsustada § 16 sõnastust või seletuskirja selgitusi, millistel tingimustel ja millises ajastuses on võimalikud vahe- ja lõppväljamaksed.</p>	<p>§ 16 lg 1</p>

<p>Eelnõu § 21 lõike 2 punkt 13 sätestab kohustuse tagada andmetöötluse läbipaistvus andmejälgija rakendamise kaudu sõltumata sellest, kas projektis töödeldakse isikuandmeid. Samas näeb taotlusvorm ette vajaduse hindamise.</p> <p>Teeme ettepaneku täiendada § 21 lõike 2 punkti 13 selliselt, et andmejälgija rakendamine toimub vajaduspõhiselt, lähtudes töödeldavate andmete liigist ja andmetöötluse iseloomust.</p>	§ 21 lg 2 p 13
<p>Eelnõust ei selgu, kuidas käsitleda projekti tulemuste jätkusuutlikkust juhul, kui projekt heas usus ebaõnnestub, kuigi § 2 lõige 3 sellist olukorda võimaldab.</p> <p>Teeme ettepaneku täpsustada seletuskirjas, et jätkusuutlikkuse käsitlus võib erineda edukate ja ebaõnnestunud projektide puhul.</p>	§ 2 lg 3
<p>Eelnõust ei selgu, millist eesmärki projektis töödeldavate andmete ülevaate esitamine täidab ning kuidas seda taotluste hindamisel kasutatakse.</p> <p>Teeme ettepaneku täpsustada seletuskirjas, kas andmete ülevaate esitamise eesmärk on eelkõige andmevarade olemasolu, kvaliteedi, õigusliku aluse või muu sisulise aspekti hindamine.</p>	
<p>Eelnõust ei selgu, kas osaliselt või kõrvaltingimusega rahuldatud taotluse korral on taotlejal õigus projektist loobuda, juhul kui osaline rahastus või kõrvaltingimused ei ole taotlejale vastuvõetavad või ei kata projekti tegelikke kulusid.</p> <p>Teeme ettepaneku täpsustada määruses või seletuskirjas, et taotlejal on õigus keelduda toetuse vastuvõtmisest, kui osaline või kõrvaltingimusega rahuldamine ei ole projekti elluviimiseks teostatav.</p>	
MAJANDUS- JA KOMMUNIKATSIOONIMINISTEERIUM	
Lisada viide vahendite ületulemisele MKM-ist JDM-i	

Arvestamine / Mittearvestamine
Arvestatud, täpsustatud sõnastus § 2 lg 2.
Arvestatud, määruses sätestatud ministeerium toetuse andjana ja seletuskirjas lisatud viide talitusele.
Arvestatud, tegime viite § 6 lg 1.
Arvestatud, lisatud otsese avaliku teenuse mõiste § 3.
Selgitatud. Vastavalt määruse § 19 lg 1 kohaldatakse toetuse tagasinõudmisel RES § 55 ¹ , mis seab toetuse tagasinõudmisele tähtaja - projekti viimase väljamakse tegemise päevast arvates neli aastat
Arvestatud. Määruse § 12 on lisatud lg 7, kus sätestakse andmed, mida peab sisaldama taotluse rahuldamise otsus. Sellest lähtuvalt on määruse § 13 lg 5 on täiendatud, § 20 lg 2 ja lg 3 sõnastust muudetud.

Arvestatud, lisatud viide seletuskirja MKM-ist valdkonna ületulek JDM-i.

Arvestame, võtame piirava maksimaalse kestvuse aja ning jätame ainult projekti lõpetamise kuupäeva.

Arvestatud, tehisarude mõiste on viidud kooskõlla EL-i tehisarude määruse artikli 3 punktiga 1.

Arvestatud, täiendatud sõnastust lähtudes ettepanekule § 21 lõikes 2 punktis 14.

Arvestatud, lisatud § 8 lõige 2 viide e-kirjaga taotlusvooru avanemise teate saatmisest asjakohaste võrgustike kaudu.

Arvestatud, lisatud seletuskirja täiendav selgitus.

Arvestatud, täiendasime sõnastust § 16 lg 1 vastavalt ettepanekule.

Arvestatud, täpsustasime sõnastust § 21 lõikes 2 punktis 13.

Arvestatud, ettepanekus sisaldunud viide on kirjeldatud seletuskirja § 16 lõikes 1 ja muudetud sõnastust § 2 lõikes 3.

Arvestatud, seletuskirja lisatud selgitus § 10 lõikele 1, kus arvesse võetud ettepanekut.

Arvestatud, seletuskirja lisatud selgitus § 12 lõikele 3, milles võeti arvesse ettepanekut.

Arvestatud, lisatud viide seletuskirja MKM-ist valdkonna ületulek JDM-i.